

**Gminny Program
Przeciwdziałania
Przemocy
w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar
Przemocy
w Rodzinie
na lata 2022-2026**

SZYDŁOWIEC 2021

Program opracowany na zlecenie:

Gminy Szydłowiec
ul. Rynek Wielki 1
26-500 Szydłowiec

Podmiot opracowujący Program:

Ośrodek Psychoprofilaktyki
Nowa Perspektywa
ul. Krasickiego 27/1
30-513 Kraków

przy współpracy:

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu
ul. Kilińskiego 2
26-500 Szydłowiec

Termin wykonania:

Listopad 2021

Skróty użyte w Programie

Skrót	Rozwinięcie
UM	Urząd Miejski
ZI	Zespół Interdyscyplinarny
GKRPAiPN	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
PPP	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
Podstawy prawne opracowania Programu.....	7
Charakterystyka gminy Szydłowiec	9
Położenie	9
Sytuacja demograficzna	9
Problem przemocy w rodzinie na terenie gminy Szydłowiec.....	12
Działania profilaktyczne.....	15
Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy Szydłowiec	20
Część programowa	24
Realizacja Programu.....	30
Adresaci Programu.....	30
Realizatorzy Programu.....	30
Przewidywane efekty realizacji Programu	30
Finansowanie Programu.....	31
Harmonogram realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026	32
Ewaluacja i monitoring Programu	33
Wnioski końcowe	36
Spis tabel, wykresów, map.....	37

Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Dom rodzinny powinien być zatem miejscem, do którego chętnie wracamy. Jednak dla wielu osób nie jest on spokojną przystanią, miejscem w którym znajdujemy akceptację, zrozumienie a wręcz przeciwnie kojarzy się z cierpieniem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym. Przyczyny stosowania przemocy w rodzinie mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z frustracji, stresu, z uzależnienia, z zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy w rodzinie boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc w rodzinie prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe – zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadawanie bólu i cierpienia¹.

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 1249).

Za specjalistami z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie możemy wskazać następujące rodzaje przemocy:

1. Fizyczną – jej istotą jest naruszenie nietykalności fizycznej polegające na zachowaniach intencjonalnych prowadzących do uszkodzenia ciała lub niosących takie ryzyko, np. popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. „policzek”, przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

2. Psychiczną – polega na naruszeniu godności osobistej. Osoba stosująca przemoc psychiczną wykorzystuje groźby, poniżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Celem nadrzędnym tego rodzaju zachowań jest sprawowanie kontroli nad ofiarą.

3. Seksualną – to działanie mające na celu naruszenie sfery intymnej drugiego człowieka. Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do najczęstszych zachowań przemocowych w tej sferze należą: wymuszanie pożycia, dotykanie w sposób dwuznaczny, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

4. Ekonomiczną – jej istotę stanowi naruszenie własności drugiej osoby. Wiąże się z celowym niszczeniem dóbr materialnych, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do najbardziej rozpowszechnionych działań w ramach przemocy ekonomicznej należą: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

5. Zaniedbanie – polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych i materialnych, np. niedawaniu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nieudzieleniu pomocy, uniemożliwianiu

dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, toalety, itp.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych każdej gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy w rodzinie występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Szydłowiec. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Podstawy prawne opracowania Programu

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.);
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1882 ze zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359);
- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2345);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 534 ze zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245),

- ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

Ponadto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

W Programie określono 4 podstawowe obszary zawierające kierunki działań:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie: obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom dotkniętym przemocą.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie: obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu, Komendy Powiatowej w Szydłowcu, Urzędu Miejskiego, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii..

Charakterystyka gminy Szydłowiec

Położenie

Gmina Szydłowiec leży w południowej części województwa mazowieckiego, na granicy z województwem świętokrzyskim, przy drodze krajowej S7 Gdańsk-Warszawa-Radom-Kraków-Chyżne, w odległości około 132 km od Warszawy i 164 km od Krakowa.

Mapa 1. Mapa gminy Szydłowiec

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

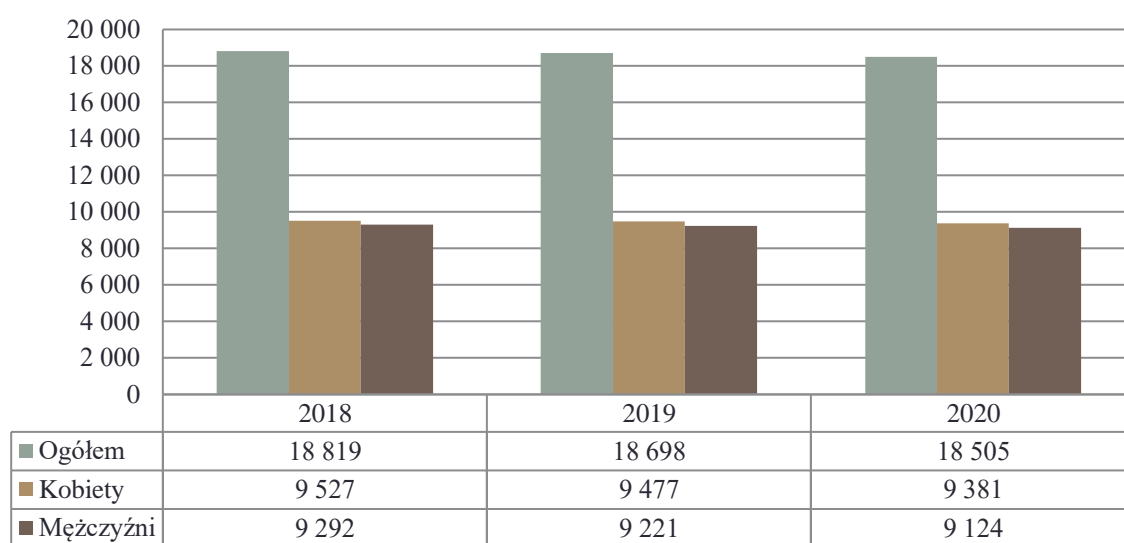
Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna jest rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, natomiast determinuje ona kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gmina Szydłowiec na koniec 2020 roku liczyła 18 505 mieszkańców, pośród których było 9 381 kobiet i 9 124 mężczyzn. Dysproporcja względem płci mieszkańców nie jest znacząca, jednakże kobiety stanowią większą część lokalnej społeczności. Wskaźnik feminizacji w Gminie na koniec 2020 roku wyniósł 103, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadały 103 kobiety. Udział kobiet w populacji Gminy wyniósł wówczas 51%. Na przestrzeni ostatnich lat obserwowalny jest niewielki spadek liczby osób zamieszkujących Gminę (o 2% w porównaniu do 2018 roku).

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Szydłowiec z podziałem na płeć w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny na 1000 ludności, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów podzielona przez 1000 na przestrzeni omawianych lat wzrastała, zawsze przyjmując wartość ujemną. Liczba urodzeń w tym okresie uległa spadkowi, natomiast liczba zgonów wahała się. W 2020 roku urodziło się 129 dzieci, a zmarło 250 osób, w wyniku czego przyrost naturalny wyniósł -121, a na 1000 mieszkańców -6,50.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Szydłowiec w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
urodzenia żywe	163	149	129
zgony	186	184	250
przyrost naturalny	-23	-35	-121
przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,22	-1,87	-6,50

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Szydłowiec według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawiała się następująco:

- 16,7% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 60,4% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 22,9% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet to 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w gminie Szydłowiec. Na przestrzeni omawianych lat zauważyć można negatywne zmiany demograficzne, które obejmują w szczególności systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku odsetka osób w wieku produkcyjnym. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się mniej korzystnie niż wskaźniki w całym kraju. Struktura demograficzna w Polsce wskazuje na udział 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,5% w wieku produkcyjnym oraz 22,3% w wieku poprodukcyjnym w całej populacji.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	17,2	17,0	16,7
wiek produkcyjny	61,2	60,6	60,4
wiek poprodukcyjny	21,6	22,4	22,9

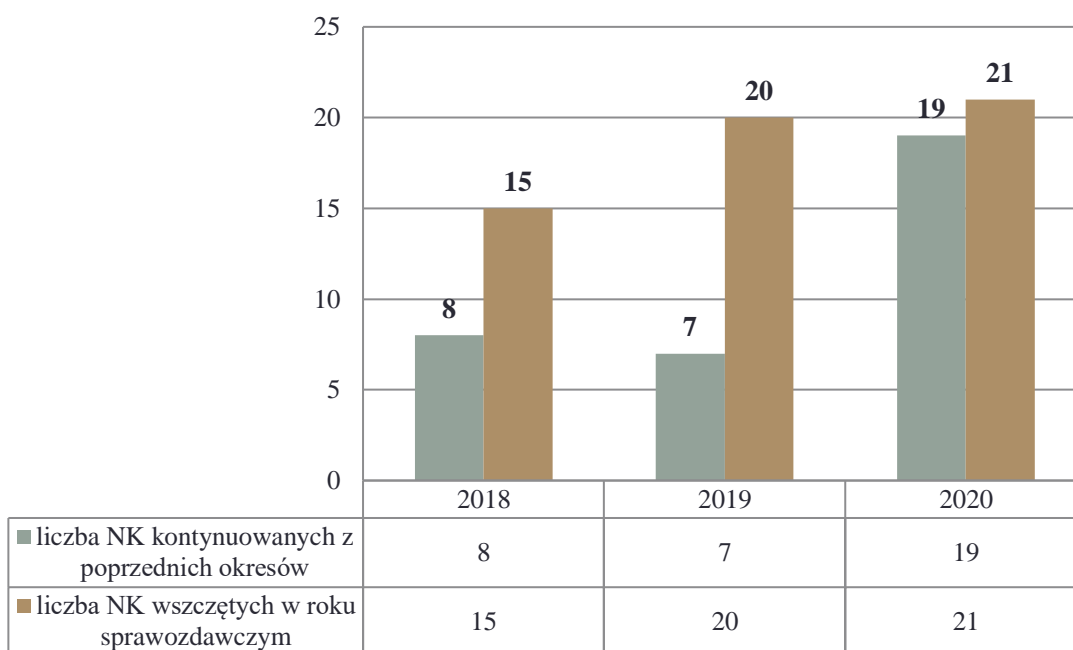
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Problem przemocy w rodzinie na terenie gminy Szydłowiec

W latach 2018-2020 wzrosła liczba wszczynanych procedur Niebieskie Karty (o 29% w porównaniu do 2018 roku). Na wysokim poziomie utrzymywała się liczba kontynuowanych Procedur, co obrazuje poniższy wykres. Z niniejszych danych wynika, że skala problemu przemocy wśród rodzin z gminy Szydłowiec rośnie.

Wykres 2. Liczba procedur „Niebieskie Karty” kontynuowanych z poprzednich okresów i rozpoczętych w okresie sprawozdawczym

Źródło: Sprawozdanie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Jak wynika z analizy danych, w latach 2018-2020 wzrastała liczba wszczynanych procedur Niebieskie Karty (o 29% w stosunku do 2018 roku). Wśród podmiotów, wszczynających procedurę „Niebieskie Karty”, najczęściej rozpoczynali przedstawiciele Policji (13 – w 2018 roku, 12 – w 2019 roku, 18 – w 2020 roku). Można zauważyć, że działania podejmowali również pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz oświaty. Członkowie GKRPAiPN i ochrony zdrowia w omawianym okresie nie podejmowali czynności zmierzających do wszczęcia procedur związanych z przejawami przemocy w rodzinie.

Tabela 3. Liczba Niebieskich Kart-A wszczynających procedurę sporządzonych przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów latach 2018-2020

	2018	2019	2020
OGÓŁEM	15	20	21
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2	5	2
GKRPAiPN	0	0	0
Policja	13	12	18
Oświata	0	3	1
Ochrona zdrowia	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

W 2020 roku zakończono 29 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 16 z powodu ustania przemocy w rodzinie, a 13 z braku zasadności podejmowanych działań. W latach poprzednich zakończono działania w znacznie mniejszej liczbie (ogółem w 2019 roku – 8 przypadkach, a w 2018 roku – 16). Szczegółowe dane przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
OGÓŁEM	16	8	29
brak zasadności podejmowanych działań	11	8	13
z powodu ustania przemocy w rodzinie	5	0	16

Źródło: Sprawozdanie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Jak wynika z przedstawionych danych, w 2020 roku w gminie Szydłowiec częściej przemocy w rodzinie doznawały kobiety (23 osoby) niż mężczyźni (5 osób). Wśród osób najczęściej doznających przemocy w rodzinie znajdują się osoby między 18 a 67 rokiem życia (24 osoby).

Tabela 5. Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w 2020 roku

	OGÓŁEM	do 18 r. ż.	od 18 do 67 r. ż.	pow. 67 r. ż.
kobiety	23	1	19	3
mężczyźni	5	0	4	1

Źródło: Sprawozdanie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

W 2020 roku wśród osób stosujących zachowania przemocowe w rodzinie znaleźli się głównie mężczyźni (20 osób), którzy mieścili się w przedziale wiekowym między 18 a 67 rokiem życia. Wśród kobiet, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (2 osoby), 1 z nich miała między 18 a 67 lat, a kolejna więcej niż 67 lat.

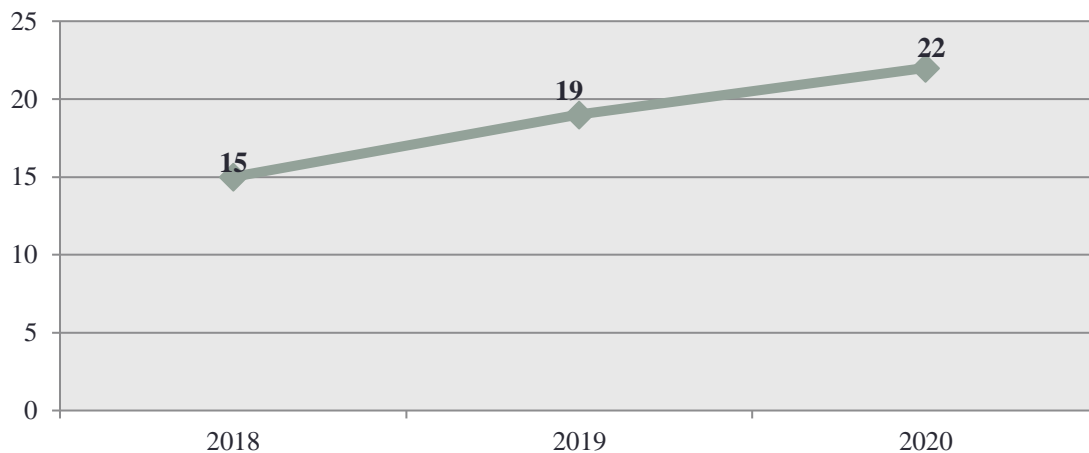
Tabela 6. Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2020 roku

	OGÓLEM	do 18 r. ż.	od 18 do 67 r. ż.	pow. 67 r. ż.
kobiety	2	0	1	1
mężczyźni	20	0	19	1

Źródło: Sprawozdanie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

W 2020 roku funkcjonariusze Policji w ramach procedury „Niebieskie Karty” dokonali 22 interwencji. Jest to wzrost w porównaniu do 2018 roku o 32%. Świadczy to o tym, że problem przemocy w rodzinie jest znaczący w gminie Szydłowiec i wymaga podjęcia interwencji.

Wykres 3. Liczba interwencji domowych w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez Policję w latach 2018-2020

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu za lata 2018-2020

W latach 2018-2020 wzrosła liczba interwencji Policji związanych z przemocą domową (o 32% względem 2018 roku). Wśród osób doznających przemocy w rodzinie dominowały kobiety, których liczba na przestrzeni omawianych lat wzrosła z 13 w 2018 roku do 21 w 2020 roku. Sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, których liczba wzrosła z 15 w 2018 roku do 21 w 2020 roku. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 7. Statystyka interwencji Policji dotyczącej przemocy w rodzinie na terenie gminy Szydłowiec w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Ilość interwencji dotyczącej przemocy domowej	15	19	22
Liczba ofiar przemocy			
kobiety	13	18	21
mężczyźni	2	1	2
dzieci do 13 lat	7	12	6
nieletni 13-18 lat	2	5	4
Sprawcy przemocy			
kobiety	0	1	1
mężczyźni	15	18	21
Sprawcy przemocy po zażyciu alkoholu	10	11	13

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu za lata 2018-2020

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu w Gminie obserwuje się wpływ dużej liczby osób bezrobotnych na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz nadużywania alkoholu. Widoczne są także skutki przemocy w rodzinie, wśród nich:

- niska samoocena osób doznających przemocy,
- zastraszenie i bojaźliwość osób doznających przemocy, karanie samego siebie i szukanie w sobie błędów i powodów takiej sytuacji,
- częste popadanie w stany załamania,
- pesymizm i brak perspektyw i chęci by zmienić swoje życie.

Dotyczy to głównie przypadków, gdzie przemoc domowa utrzymuje się przez długi czas. Skutki przemocy w domu przenoszą się na dorastające w takiej atmosferze pokolenie, co można zaobserwować w szkole np. poprzez kłopoty z nauką lub przenoszenie agresywnych zachowań, agresywne rozładowywanie emocji. Przemoc taka może stać się wzorcem i przenieść się na zakładane nowe rodziny.

Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu realizowała liczne akcje w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w postaci prelekcji i pogadanek dla młodzieży oraz ich rodziców z przedstawieniem problemu przemocy rówieśniczej i domowej, porad pomocy w sytuacjach zagrożenia, informacji gdzie szukać pomocy instytucjonalnej. Podejmowana była także problematyka na temat czynności związanych z nadużywaniem alkoholu przez członków rodziny, przyjęciem zawiadomienia o przestępstwie. Omawiana była procedura „Niebieskie Karty” oraz czynności podejmowane przez policję w ramach tej procedury.

W związku z wystąpieniem zjawiska przemocy w rodzinie, mieszkańcy Gminy mieli możliwość uzyskania świadczenia z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2020 roku, pomoc z tego tytułu otrzymały 2 rodziny, w których było 4 członków. Jest to wzrost liczby rodzin i osób w rodzinach w porównaniu do lat poprzednich. MOPS w Szydłowcu udzielił pomocy i wsparcia rodzinom, w których często występował także problem alkoholowy. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 8. Liczba rodzin pobierających świadczenia z MOPS w Szydłowcu z tytułu wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

Rok	Liczba	Przemoc w rodzinie	Alkoholizm
2018	rodzin	1	56
	osób w rodzinach	2	83
2019	rodzin	1	49
	osób w rodzinach	2	79
2020	rodzin	2	47
	osób w rodzinach	4	68

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za lata 2018-2020

Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, co przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin. Jak można zauważyć, liczba zgłoszonych osób do GKRPAiPN w związku z nadużywaniem alkoholu w latach 2018-2021 ulegała wahaniom. Najczęściej z problemem alkoholowym borykali się mężczyźni, w wieku 25-40 lat.

Tabela 9. Liczba osób uzależnionych od alkoholu, zgłoszonych do GKRPAiPN w Szydłowcu w latach 2018-2021

Rok 2018 - 41 osób zgłoszonych (uzależnionych)			
	ogólnie	w tym: kobiety	w tym: mężczyźni
liczba osób w wieku 18-25 lat	0	0	0
liczba osób w wieku 25-40 lat	14	1	13
liczba osób w wieku 41-55 lat	16	3	13
liczba osób w wieku 56-70 lat	11	1	10
Rok 2019 - 43 osoby zgłoszone (uzależnione)			
	ogólnie	w tym: kobietv	w tym: mężczvźni
liczba osób w wieku 18-25 lat	1	1	0
liczba osób w wieku 25-40 lat	21	3	18
liczba osób w wieku 41-55 lat	10	1	9
liczba osób w wieku 56-70 lat	10	2	8
liczba osób w wieku 70 lat i więcej	1	0	0
Rok 2020 - 28 osób zgłoszonych (uzależnionych)			
	ogólnie	w tym: kobietv	w tym: mężczvźni
liczba osób w wieku 18-25 lat	2	0	2
liczba osób w wieku 25-40 lat	9	1	8
liczba osób w wieku 41-55 lat	8	1	7
liczba osób w wieku 56-70 lat	8	1	7
liczba osób w wieku 70 lat i więcej	1	0	1
Rok 2021 - 41 osób zgłoszonych (uzależnionych) do końca sierpnia 2021 r.			
	ogólnie	w tym: kobietv	w tym: mężczvźni
liczba osób w wieku 18-25 lat	2	0	2
liczba osób w wieku 25- 40 lat	13	0	13
liczba osób w wieku 41-55 lat	13	0	13
liczba osób w wieku 56-70 lat	10	0	10
liczba osób w wieku 70 lat i więcej	3	0	3

Źródło: dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Na podstawie umowy pomiędzy Gminą Szydłowiec a Gabinetem Terapeutycznym Dariusz Gajewski z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej prowadzony jest Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny, zlokalizowany w Regionalnym Centrum Biblioteczno-Multimedialnym w Szydłowcu, w którym organizowana jest:

- profilaktyka i edukacja przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Spotkania/warsztaty odbywają się raz w tygodniu w Punkcie Interwencyjno-Konsultacyjnym oraz w uzgodnionych terminach w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Szydłowiec, zgodnie z umową - 5 godzin tygodniowo.

Oprócz dzieci i młodzieży będących uczniami gminnych placówek oświatowych z punktu regularnie korzysta około 7 osób tygodniowo.

Działania profilaktyczne

W ramach realizacji działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, instytucje pomocowe i inne jednostki współpracują na rzecz ograniczenia skali niniejszego problemu.

We współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, policji czy straży pożarnej, gminne placówki oświatowe realizują działania profilaktyczne w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania agresji, wandalizmowi, kradzieżom czy narkomanii. Programy profilaktyczne zmierzają także do ograniczenia zachowań ryzykownych, związanych m.in. z uzależnieniem od nowych multimediiów (Internet, gry komputerowe i sieciowe).

Obszary działań profilaktycznych podejmowanych w związku z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie gminy Szydłowiec przedstawione są poniżej.

- Wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zawierających następujące bloki tematyczne:
 - umożliwiający lepsze poznanie swojej osobowości, dokonanie pogłębionej samooceny i dowartościowania siebie;

- dotyczący zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji zachowań ryzykownych (używania i nadużywania alkoholu lub innych środków odurzających, agresji lub wczesnej aktywności seksualnej), mechanizmów powstawania zaburzeń itp.;
- trening umiejętności psychologicznych (np. umiejętności radzenia sobie ze stresem i napięciami przez ćwiczenia relaksacyjne, umiejętność podejmowania decyzji);
- trening umiejętności społecznych, interpersonalnych (np. umiejętności nawiązywania i podtrzymywania dobrych, satysfakcjonujących kontaktów z ludźmi, rozwiązywania konfliktów, opierania się presji grupy, w tym umiejętność zachowań asertywnych).
- Realizacja programów profilaktyczno-wychowawczych, wykorzystujących inscenizację teatralną i/ lub techniki multimedialne do prezentacji problematyki uzależnień, agresji, przestępczości (warsztaty + spektakl).
- Realizacja programów skierowanych do rodziców i wychowanków, mających na celu opanowanie konkretnych umiejętności wychowawczych, tj.:
 - modyfikowanie niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań lub stosowania różnorodnych form przemocy;
 - pomoc w rozwoju pozytywnego i realistycznego obrazu siebie, swoich możliwości i zdolności, a także wzrostu zaufania do siebie i szacunku do siebie jako wartościowego człowieka;
 - rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć, a także radzenia sobie z „trudnymi” uczuciami.
- Realizacje programów profilaktyczno-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży szczególnie narażonych na działanie czynników ryzyka: niepełnosprawnych upośledzonych umysłowo, z zaburzeniami zachowania, zagrożonych środowiskowo (w placówkach lub podczas wyjazdów).
- Szkolenia warsztatowe dla osób pracujących z młodzieżą z grup wysokiego ryzyka z uwzględnieniem następujących bloków tematycznych:
 - praca nad oporem w grupie,
 - sposoby radzenia sobie ze stresem,
 - przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej,
 - trening zastępowania agresji.
- Zakup specjalistycznej prasy dotyczącej profilaktyki uzależnień.

Na przestrzeni lat 2018-2020 Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu realizowała liczne przedsięwzięcia własne w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Polegały one głównie na realizacji prelekcji i pogadanek dla młodzieży oraz ich rodziców. Na spotkaniach przedstawiany był problem przemocy rówieśniczej jak również przemocy domowej. Udzielono porad jak radzić sobie w sytuacjach zagrożenia i gdzie można szukać pomocy. Problematyką najczęściej poruszaną były informacje na temat czynności związanych z przyjęciem zawiadomienia o przestępstwie, nadużywania alkoholu przez członków rodziny jak i instytucji niosących pomoc w tym zakresie.

Ponadto prowadzone są działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców Powiatu Szydłowieckiego, w tym mieszkańców Miasta i Gminy Szydłowiec w ramach Rządowego Programu ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka. Cyklicznie w ostatnim tygodniu lutego prowadzone były działania skierowane do ofiar przemocy domowej pod nazwą „Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem”. Komenda Powiatowa Policji uczestniczy także wraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Szydłowcu w międzynarodowej kampanii „16 dni działań przeciwko przemocy ze względu na płeć”, która zaczyna się corocznie w dniu 25 listopada i trwa do 10 grudnia.

Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy Szydłowiec

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Szydłowiec zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Zespół Interdyscyplinarne tworzy Burmistrz Szydłowca powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249):

1. Zespół Interdyscyplinarne realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

2. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 wraz z obszarami ich działania.

Instytucja	Obszar działania
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none">■ Wczesna diagnoza,■ poradnictwo,■ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego,■ wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych,■ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,■ udział w lokalnych kampaniach edukacyjnych,■ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień,■ obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego,■ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	<ul style="list-style-type: none">■ Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none">■ Wczesna diagnoza,■ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,■ realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy,■ udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

Komenda Powiatowa Policji	<ul style="list-style-type: none">▪ Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,▪ podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Ochrona zdrowia	<ul style="list-style-type: none">▪ Wczesna diagnoza,▪ przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy,▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	<ul style="list-style-type: none">▪ Wczesna diagnoza, poradnictwo,▪ terapia rodzinna,▪ mediacje rodzinne,▪ interwencja kryzysowa,▪ wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych,▪ pomoc psychologiczna dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,▪ udział w lokalnych kampaniach edukacyjnych,▪ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień,▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze	<ul style="list-style-type: none">▪ Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,▪ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,▪ inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,▪ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,▪ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,▪ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,▪ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,▪ realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: opracowanie własne

Można wyróżnić również podmioty, które mogą być pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy w rodzinie, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kultury, sportu i rekreacji,
- instytucje kościelne.

Zasoby ludzkie:

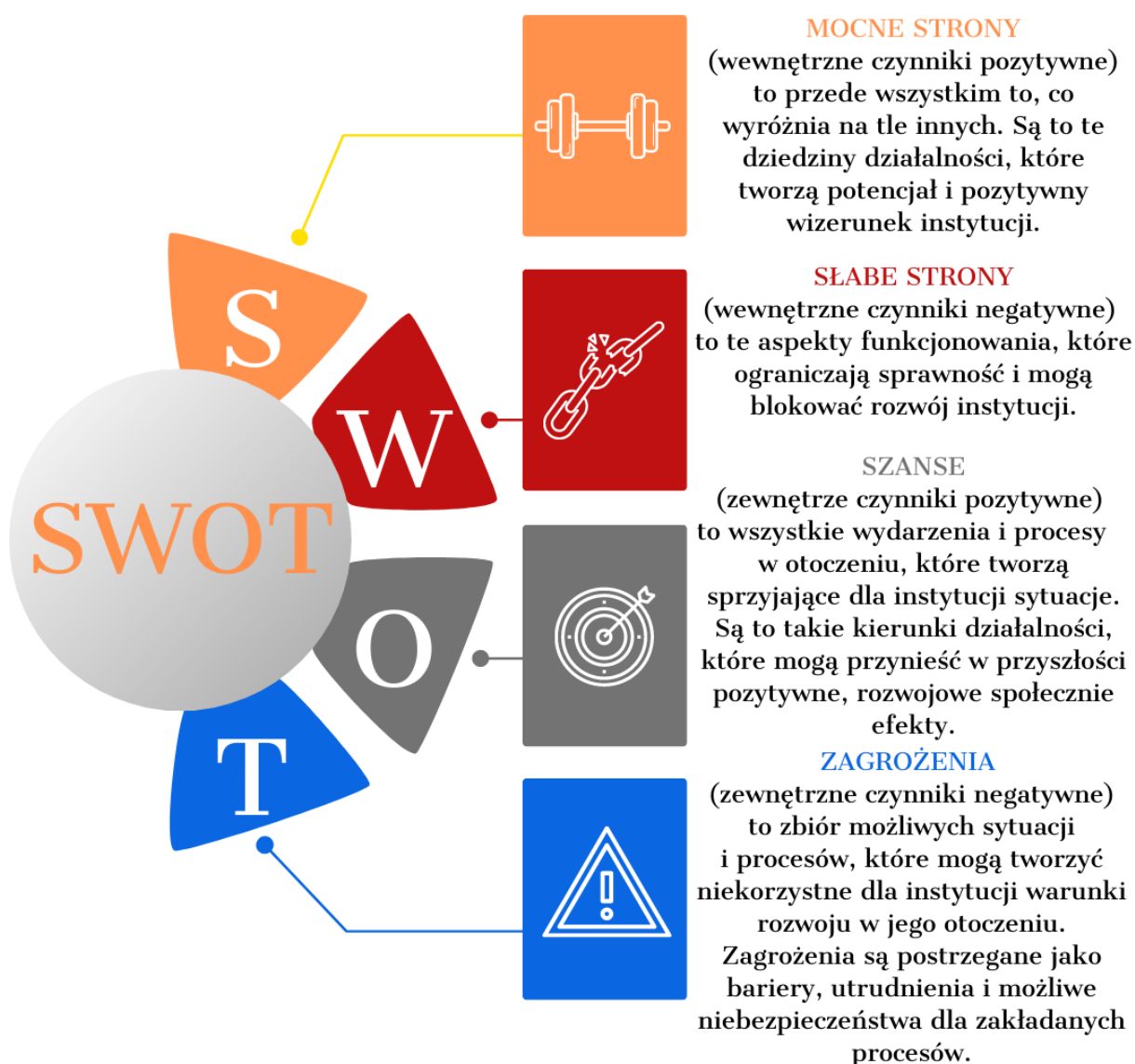
Gmina w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psychologów i pedagogów,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni i asystenci rodziny,
- prawnicy,
- lekarze pierwszego kontaktu,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Część programowa

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">■ Zasoby instytucjonalne i ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin z problemem przemocy oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.■ Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.■ Prowadzenie ścisłej współpracy z funkcjonariuszami Policji w zakresie interweniowania w przypadku przemocy w rodzinie i wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w środowiskach przemocowych oraz prewencji przemocy.■ Realizacja działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych.	<ul style="list-style-type: none">■ Zmniejszenie się populacji Gminy.■ Ujemny przyrost naturalny.■ Niekorzystne zmiany demograficzne – spadek udziału osób w wieku produkcyjnym i wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w lokalnej społeczności.■ Rosnąca liczba interwencji domowych podejmowanych przez Policję.■ Wysoki odsetek osób doświadczających przemocy domowej.■ Wpływ dużej liczby osób bezrobotnych na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz nadużywania alkoholu.■ Wzrost wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” w związku z przemocą w rodzinie.■ Brak uczestnictwa przedstawicieli ochrony zdrowia i GKRPAiPN we wszczynaniu procedur „Niebieskie Karty”.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">■ Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.■ Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy.■ Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania.■ Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu przemocy w rodzinie, adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy.■ Utworzenie mieszkania chronionego na terenie Gminy przeznaczonego dla osób doznających przemocy w rodzinie w celu odizolowania sprawcy od pozostałych członków rodziny.■ Utworzenie samopomocowej grupy dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej.■ Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy.	<ul style="list-style-type: none">■ Negatywne wzorce zachowań społecznych.■ Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie.■ Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.■ Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy.■ Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym.■ Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.■ Nieizolowanie sprawcy przemocy od osoby jej doświadczającej.■ Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.■ Długofalowe nasilenie się problemu przemocy w rodzinie na skutek izolacji społecznej i obostrzeń wprowadzonych ze względu na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

- Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla różnych grup zawodowych), a także przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu tych osób.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Szydłowiec oraz podjęcie działań prewencyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.
- Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży.
- Ograniczenie zjawiska przemocy domowej.
- Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.
- Poprawa jakości działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Okresowa ocena stanu zagrożenia problemem przemocy domowej na terenie gminy Szydłowiec.

Cele szczegółowe będą realizowane w następujących obszarach:

- profilaktyka i prewencja, czyli działania mające na celu zapobieganiu przemocy w rodzinie,
- działalność korekcyjna i wsparcie środowisk, w których zdiagnozowana jest przemoc, czyli podejmowanie działań mających na celu redukcję zjawiska przemocy w rodzinie oraz szkód wynikłych z jej powodu,
- monitoring zjawiska przemocy w rodzinie, czyli ocena skali występowania niekorzystnego zjawiska w Gminie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

Obszar: profilaktyka i prewencja.

Cel szczegółowy nr 1

Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, plakaty, informacje w mediach lokalnych.	Wzrost wiedzy w środowisku lokalnym na temat przejawów przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba zakupionych ulotek, plakatów, broszur.– Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.– Liczba instytucji współpracujących ze sobą w zakresie edukacji publicznej.	2022-2026.	UM, Policja, MOPS, GKRPAiPN, PPP, ZI, placówki oświatowe.	Budżet Gminy, budżet państwa.
Realizacja kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022, 2024, 2026.	UM, Policja, ZI, MOPS, GKRPAiPN, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Budżet Gminy, budżet państwa.

Cel szczegółowy nr 2

Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Edukacja uczniów na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole oraz edukacja na temat sposobów rozwiązywania konfliktów.	Wzrost wiedzy uczniów na temat zjawiska przemocy w rodzinie, umiejętność rozwiązywania konfliktów bez agresji i przemocy.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba zrealizowanych spotkań edukacyjnych oraz pogadarek.– Szacunkowa liczba odbiorców.	2022-2026.	UM, ZI, Policja, MOPS, PPP, GKRPAiPN, placówki oświatowe.	Budżet Gminy, budżet państwa.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

Cel szczegółowy nr 3 Ograniczenie zjawiska przemocy domowej.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Stworzenie bazy danych: miejsc oraz instytucji udzielających pomocy oraz przekazanie zebranych informacji społeczności lokalnej.	Efektywny system pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba stworzonych baz danych.– Liczba podmiotów w bazach danych.– Liczba komunikatów przekazanych do społeczności lokalnej odnośnie instytucji pomocowych.	do XII 2022 r.	UM, Policja, ZI, GKRPAiPN, MOPS, placówki oświatowe.	Budżet Gminy.
Wspieranie działalności Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego.	Funkcjonowanie Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego dostępnego dla mieszkańców gminy Szydłowic.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba udzielonych porad w PIK.	do XII 2026 r.	ZI, UM, GKRPAiPN, MOPS, organizacje pozarządowe.	Budżet Gminy.

Obszar: działalność korekcyjna i wsparcie środowisk, w których zdiagnozowana jest przemoc.

Cel szczegółowy nr 1 Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia, specjalistycznej pomocy medycznej.	Osoby doznające przemocy w rodzinie objęte bezpłatną, specjalistyczną pomocą.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.– Liczba osób, które skorzystały z pomocy z formie bezpłatnego poradnictwa.– Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa.	2022-2026.	UM, ZI, GKRPAiPN, MOPS, PCPR, placówki ochrony zdrowia, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, organizacje pozarządowe, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny.	Budżet Gminy, budżet państwa.
Zapewnienie miejsc w Ośrodku Interwencji Kryzysowej ofiarom przemocy domowej poprzez zawarcie porozumienia.	Osoby doznające przemocy domowej, które zostały umieszczone w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba ofiar przemocy w rodzinie umieszczonych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.	2022-2026.	MOPS.	Budżet Gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

Informowanie o dostępie do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy wobec najbliższych w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.	Wzrost wiedzy w środowisku lokalnym na temat dostępności bezpłatnych badań, które mają na celu ustalenie przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała u osób doznających przemocy w rodzinie.	– Liczba udostępnionych informacji nt. bezpłatnego badania lekarskiego.	2022-2026.	ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, UM, GKRPAiPN, MOPS.	Budżet Gminy.
--	---	---	------------	---	---------------

Cel szczegółowy nr 2 Poprawa jakości działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Realizacja programów korekcyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.	Zaprzestanie stosowania przemocy przez osoby stosujące ją wobec członków rodziny.	– Liczba osób skierowanych do realizacji programu korekcyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	2022-2026.	UM, ZI, GKRPAiPN, MOPS, PCPR.	Budżet Gminy, budżet państwa, środki poza-budżetowe pozyskane z innych źródeł

Obszar: monitoring zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 1 Okresowa ocena stanu zagrożenia problemem przemocy domowej na terenie gminy Szydłowiec.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty” oraz sytuacji rodzin po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.	Ustanie przemocy domowej w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	– Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. – Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.	2022-2026.	MOPS, ZI, Policja.	Budżet Gminy.
Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy.	Stworzenie systemu skutecznego diagnozowania przemocy w rodzinie.	– Liczba osób zgłaszanych do ZI.	2022-2026.	MOPS, ZI, Policja.	Budżet Gminy.

Realizacja Programu

Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Szydłowiec, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- sprawców przemocy w rodzinie,
- świadków zachowań przemocowych,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizatorzy Programu

- Urząd Miejski,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Placówki Ochrony Zdrowia,
- Organizacje Pozarządowe,
- Placówki oświatowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa.

Przewidywane efekty realizacji Programu

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Podnoszenie systematycznie wiedzy osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Finansowanie Programu

Finansowanie realizacji zadań Programu będzie dokonywane ze środków własnych Gminy. Zakłada się możliwość finansowania Programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych. Ponadto uwzględnia się finansowanie działań ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, kiedy działania w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie, związana będzie z wystąpieniem jednocześnie problemów alkoholowych.

Harmonogram realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

Lp.	zadanie	rok	Rodzaj działań	2022	2023	2024	2025	2026
1.	Edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, plakaty, informacje w mediach lokalnych.		ciągłe	X	X	X	X	X
2.	Realizacja kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		ciągłe	X	X	X	X	X
3.	Edukacja uczniów na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole oraz edukacja na temat sposobów rozwiązywania konfliktów.		ciągłe	X	X	X	X	X
4.	Stworzenie bazy danych: miejsc oraz instytucji udzielających pomocy oraz przekazanie zebranych informacji społeczności lokalnej.		jednokrotne	X				
5.	Wspieranie działalności Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego.		ciągłe	X	X	X	X	X
6.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia, specjalistycznej pomocy medycznej.		ciągłe	X	X	X	X	X
7.	Zapewnienie miejsc w Ośrodku Interwencji Kryzysowej ofiarom przemocy domowej, poprzez zawarcie porozumienia.		ciągłe	X	X	X	X	X
8.	Informowanie o dostępie do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy wobec najbliższych w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.		ciągłe	X	X	X	X	X

9.	Realizacja programów korekcyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.	ciągłe	X	X	X	X	X
10.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty” oraz sytuacji rodzin po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.	ciągłe	X	X	X	X	X
11.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy.	ciągłe	X	X	X	X	X

Ewaluacja i monitoring Programu

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów zrealizowanego Programu w okresie jego obowiązywania (ewaluacja końcowa). Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem,

ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Do skutecznego pomiaru rezultatów realizowanych działań należy zastosować kartę oceny, która znajduje się poniżej.

KARTA OCENY

Nr zadania:.....

Tytuł:.....

Realizator:.....

CELE		DZIAŁANIA		REZULTATY				Dodatkowe (wartość dodatnia)	Uwagi
ogólne	szczegółowe	zaplanowane	zrealizowane	twarde		miękkie			
				założone	osiągnięte	założone	osiągnięte		

1. DOŚWIADCZENIE REALIZATORA PROGRAMU

1.1. Dotychczas realizowane programy profilaktyczne:

.....

2. ADEKWATNOŚĆ

2.1. Grupa docelowa (do kogo skierowany był projekt?):

.....

2.2. Potrzeby beneficjentów (czy i w jaki sposób je badano?):

.....

3. UŻYTECZNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

3.1. Co może wskazywać na dużą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

3.2. Co może wskazywać na małą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

4. SKUTECZNOŚĆ

4.1. Stosunek ilości działań założonych do osiągniętych:

.....

4.1.1. Liczba działań zrealizowanych częściowo:

.....

4.2. Stosunek ilości rezultatów założonych do osiągniętych:

.....

4.2.1. Liczba rezultatów osiągniętych częściowo:

.....

5. EFEKTYWNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

5.1. Czynniki ułatwiające osiągnięcie rezultatów:

.....

5.2. Czynniki utrudniające osiągnięcie rezultatów:

.....

6. TRWAŁOŚĆ REZULTATÓW (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

6.1. Czynniki, które mogą ją zwiększać:

.....

6.2. Czynniki, które mogą ją zmniejszać:

.....

Wnioski końcowe

Problem przemocy może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2022-2026 obejmuje działania profilaktyczne oraz formy pomocy świadczonej na rzecz rodzin zagrożonych problemem przemocy.

Bardzo ważne jest, aby w dalszym ciągu kontynuować działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizować zadania, które nakłada na Gminy Ustawodawca. Należy przede wszystkim rozpoznawać potrzeby osób uwikłanych w problem przemocy, jak również wspierać specjalistów, którzy realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dostosowanie rozwiązań programowych do faktycznie występujących problemów, z jakimi borykają się rodziny zagrożone kryzysem jest jednym z podstawowych założeń Programu. Dzięki temu jego realizacja w znacznym stopniu zwiększy efektywność działań profilaktycznych oraz wspierających w sytuacjach problemowych, podejmowanych przez różne podmioty na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i przywrócenia rodzinie możliwości prawidłowego funkcjonowania. Szczególne znaczenie ma rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej, dające gwarancję skuteczności podejmowanych działań w przeciwdziałaniu zjawisku przemocy oraz ochronie ofiar przemocy. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Realizowanie zadań zawartych w prezentowanym Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2022-2026 przyczyni się do podnoszenia świadomości społecznej, która konieczna jest aby przemoc była ujawniana i aby możliwe było podjęcie właściwych środków pomocy dla potrzebujących i zapobieganie kolejnym aktom przemocy.

Spis tabel, wykresów, map

Mapy

Mapa 1. Mapa gminy Szydłowiec	9
-------------------------------------	---

Wykresy

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Szydłowiec z podziałem na płeć w latach 2018-2020	10
Wykres 2. Liczba procedur „Niebieska Karta” kontynuowanych z poprzednich okresów i rozpoczętych w okresie sprawozdawczym	12
Wykres 3. Liczba interwencji domowych w ramach realizacji procedury Niebieskie Karty przez Policję w latach 2018-2020	14

Tabele

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Szydłowiec w latach 2018-2020	10
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)	11
Tabela 3. Liczba Niebieskich Kart-A wszczynających procedurę sporządzonych przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów latach 2018-2020	13
Tabela 4. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020	13
Tabela 5. Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w 2020 roku	13
Tabela 6. Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2020 roku	14
Tabela 7. Statystyka interwencji Policji dotyczącej przemocy w rodzinie na terenie gminy Szydłowiec w latach 2018-2020	15
Tabela 8. Liczba rodzin pobierających świadczenia z MOPS w Szydłowcu z tytułu wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie w latach 2018-2020	16
Tabela 9. Liczba osób uzależnionych od alkoholu, zgłoszonych do GKRPAiPN w Szydłowcu w latach 2018-2021	17
Tabela 10. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 wraz z obszarami ich działania	21